

www.nbu.gov.ua/portal/Soc...1.../32.pdf.

5.Методика розрахунку рівня економічної безпеки України. Затв. наказом Міністерства економіки України від 02.03.2007 р. № 60. Додаток 1, табл. 7.

6.Самооцінка домогосподарств України рівня своїх доходів (за даними вибіркового обстеження умов життя домогосподарств у січні 2011 р.). – К.: Держкомстат України, 2011. – 11 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

7.Соколик М.П. Нерівність домашніх господарств за доходами, її вплив на економічний розвиток України // Вісник Ун-ту банківської справи Національного банку України. – 2011. – №3(12). – С.74-79.

8.Тохтарова В.С. Доходи населення: уровень, структура и дифференциация // Демографія та соціальна економіка. – 2011. – №2(16). – С.166-175.

9.Україна в 2005-2009 рр.: стратегічні оцінки суспільно-політичного та соціально-економічного розвитку / За заг. ред. Ю.Г. Рубана. – К.: НІСД, 2009. – 655 с.

10.Цілі Розвитку Тисячоліття. Україна – 2010: Національна доповідь. – К., 2010. – 107 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.undp.org.ua/files/ua_52412MDGS_UKRAINE2010_REP_ukr.pdf.

Отримано 25.04.2012

УДК 369.5.477

Н.А.ГУТЧЕНКО

Управління Пенсійного фонду України м.Харкова

ЗАВДАННЯ РЕГІОНАЛЬНОЇ ПІДТРИМКИ ПЕНСІЙНОЇ РЕФОРМИ

Розглянуто проблематику завдань пенсійної реформи в Україні, характеристику моделей пенсійних систем, особливості пенсійного процесу як послідовності заходів оновлення норм і умов пенсійного забезпечення. Визначено роль пенсійних фондів в активізації інноваційної політики на регіональному рівні. Логіку завдань реформування розкрито в структурних схемах зв'язку пенсійної системи з демографічними характеристиками і стратегією соціально-економічного розвитку регіону.

Рассмотрена проблематика задач пенсионной реформы в Украине, характеристика моделей пенсионных систем, особенности пенсионного процесса как последовательности мероприятий обновления норм и условий пенсионного обеспечения. Определена роль пенсионных фондов в активации инновационной политики на региональном уровне. Логика задач реформирования раскрыта в структурных схемах связи пенсионной системы с демографическими характеристиками и стратегией социально-экономического развития региона.

In the article problematika of tasks of pension reform is considered in Ukraine, description of models of the pension systems, feature of pension process as successive measures of update of norms and terms of the pension providing. The role of pension fund of innovative policy is certain at regional level. Logic of tasks of reformation is exposed in the flow diagrams of connection of the pension system with demographic descriptions and strategy of socio-economic development of region.

Ключові слова: соціальна політика, пенсійне забезпечення, реформи, процес, трирівнева пенсійна система, регіон, фонд, бюджетна підтримка, демографічні фактори, система задач.

Права громадян держави захищені на конституційному рівні, що є

запорукою реформування здорового, соціально справедливого суспільства і кожного громадянина окремо. Категорія працездатного населення може реалізувати основні свої права в процесі активної трудової діяльності. Складніша проблема життєзабезпечення виникає у тих, хто переходить за межу пенсійного віку і потребує державної підтримки. Для здійснення такої підтримки у світовій практиці існує інститут пенсійного забезпечення.

В Україні такий інститут сформований і успішно працює на засадах солідарної системи пенсійного забезпечення, суть якої зводиться до перерозподілу долі коштів від заробітку працюючих на користь пенсіонерів. Функція цього інституту досить складна, а головне, що її економічний потенціал, методи реалізації, норми і інструменти виконання розподільчих операцій знаходяться в режимі оновлення, оскільки вся економіка є, по суті своїй, одночасно і об'єктом, і суб'єктом інноваційних змін. Сьогодні в Україні склалася незадовільна ситуація в сфері пенсійного забезпечення у зв'язку з низьким рівнем пенсій для більшості пенсіонерів, складною демографічною ситуацією, одноваріантною ідеологією пенсійної системи, що залишилась з часів «незавершеного соціалізму». В таких умовах назріло складне протиріччя: сучасна економіка не в змозі забезпечити пенсіонерам достойний рівень економічної підтримки, а соціум не згоден з такою ситуацією і справедливо вимагає її зміни на краще. Розв'язання ситуації можливе тільки на шляху реформ. Але залишається значне коло невизначених моментів, бракує якісної інформації, недосконалі організаційні механізми, а відтак, загострюється потреба поглибленого наукового дослідження процесів перехідного режиму до нової пенсійної системи, що і становить предмет розгляду в пропонованій статті.

Дві характеристики пенсійного забезпечення – соціальна значимість і вагома роль в фінансовій системі держави – роблять цей об'єкт наукового дослідження таким, що постійно привертає до себе увагу вчених.

В теоретичну базу соціально-економічної сутності регулювання відношень в сфері економічної підтримки різних груп суспільства закладені наукові ідеї А. Пігу, Дж. Гелбрейта, Н. Бердяєва, П. Самуельсона, В. Коопра, Л. Тутті, Н. Іванової, Е. Хансена [1-3]. В наукове розв'язання завдань розвитку та розбудови пенсійної системи значний внесок своїми працями зробили відомі зарубіжні вчені: М. Зурабов, М. Ланцев, В. Роїк, Д. Травін [4-7].

Проблематиці соціального захисту та пенсійного забезпечення в Україні присвятили свої роботи В. Литвін, Е. Лібанова, О. Лимар, О. Неліпович, М. Свенчицькі, А. Федоренко [8-11, 13, 15].

Незважаючи на значні наукові здобутки в світовій та вітчизняній практиці дослідження соціального та пенсійного забезпечення громадян, реальне сьогодні потребує подальшого пошуку шляхів і методів удосконалення базових систем організації соціально необхідної діяльності, в тому числі з питань розбудови справедливої і ефективної пенсійної системи. З орієнтацією на регіональний рівень завдань пенсійної реформи і визначена головна лінія дослідження, що пропонується до розгляду в даній статті.

Мета статті полягає в теоретичному обґрунтуванні завдань прискорення реформаційного процесу і визначенні напрямків концентрації зусиль регіональної системи з метою активної підтримки започаткованих реформ пенсійної системи.

У будь-якій цивілізованій державі пенсійна система є значимою частиною її соціальної політики, яка базується на принципах солідарності і зв'язку поколінь. Ідеологія пенсійного забезпечення літніх людей, інвалідів, незаможних полягає в перерозподілі національного доходу між категоріями населення так, щоб гарантувати всім певний стандарт рівня й якості життя. В солідарній системі пенсійного забезпечення це проявляє себе як один із видів державної послуги населенню. Логічно передбачити, що з розвитком економіки і соціуму повинен розвиватися також інститут пенсійного забезпечення, при цьому, чим динамічніше та якісно радикально відбуваються зміни в економіці, тим радикальніше слід проводити і реформи в пенсійному забезпеченні. Ця закономірність підтверджена всім історичним процесом [3, 6, 7].

Як правило, з накопиченням «негативів по факту» в пенсійній системі спочатку починає спрацьовувати механізм екстрених заходів, внаслідок чого досягаються певні компенсаційні позитиви, проте гострота проблеми цими заходами не знімається. Тоді на зміну «екстреним заходам» повинна прийти нова, системна і стійка пенсійна модель, в якій задіяна науково обґрунтована сукупність норм, програм і оргтехнологій, що спираються на принципи справедливості, соціальної відповідальності, збалансованості доходів і витрат і надійності фінансово-економічної бази [10, 12]. Саме на такі моделі орієнтовані реформи пенсійної системи, які в останнє десятиліття проводяться практично в усіх передових країнах.

Така реформа проводиться зараз і в Україні. Причини її досить прості і зрозумілі: у більшості населення пенсійного віку розмір пенсії не може забезпечити гідний рівень життя; навантаження на тих, що працюють по факту відрахування єдиного внеску до Пенсійного фонду дуже високе (35% від зарплати), демографічна ситуація кризова (у країні 30% громадян пенсійного віку). Більш багатоаспектно характеризу-

ють проблему пенсійної ситуації дані, наведені в табл.1.

Таблиця 1 – Базові характеристики і проблемні орієнтири пенсійної системи України

Працюючих в Україні	18,3 млн.	Сплачують внески
Пенсіонерів в Україні	17,7 млн.	Отримують пенсії
Непрацюючих інвалідів	1,5 млн.	
Безробітних	> 1 млн.	
Витратна частина ПФ	193,7 млрд. грн.	
Об'єм виплат солідарної системи	40%	Від розміру зарплати (офіційно визначеної)
Об'єм виплат з урахуванням тінізації	20%	Офіційна з/пл + „в конвертах”
Пенсійний внесок від зарплати	35%	
Дотації з Держбюджету	34,4 млрд. грн.	2010 р.
Дотації з Держбюджету	58,3 млрд. грн.	2011 р.
Очікування надходжень в накопичувальний фонд	3 млрд. грн. 6,5 млрд. грн.	2012 р. 2013р.
Мають пенсію в Україні нижче 800 грн.	2 млн. громадян	
Пенсія від 800 до 900 грн.	4 млн. громадян	
Отримують офіційно зарплату нижче мінімальної	7% працюючих	
Середня пенсія жінок	870 грн.	
Середня пенсія чоловіків	1300 грн.	
Зарплата у приватному секторі (середня)	1,8 тис. грн./міс.	В Європі пропорція зворотна
Зарплата у держсекторі	2,4 - 2,7 тис. грн./міс.	
Видатки на пенсійне забезпечення становлять	16,3% ВВП	2009 р.
	18,0% ВВП	2010 р.

Як видно з табл.1, проблемну ситуацію в пенсійній системі можна охарактеризувати досить вагомими цифрами і фактами: дефіцит пенсійного фонду зменшує можливості Держбюджету вирішувати інші важливі проблеми економічного розвитку, пенсійний фонд солідарної системи не спроможний підтримувати інвестиційні програми, є питання гендерної політики, негативно впливає фактор тіньової економіки.

З цих міркувань розпочата реформа пенсійної системи має свою мету і свою структуру напрямків. Завдання розпочатої реформи стисло наведено в табл.2.

Реформа має складні питання і потребує відповідної уваги як до наукового забезпечення, так і до використання зарубіжного досвіду [4, 5, 15]. Вирішуються і завдання спрощення процедур функціонування пенсійної системи та підвищення її ефективності. З 01 січня 2011 р. в Україні вступив в силу Закон України «О сборе и учете единого взноса на общеобязательное государственное социальное страхование»

№2464-VI від 8 липня 2010 р., згідно з яким в Україні замість чотирьох державних соціальних зборів введено Єдиний соціальний внесок. Це є частиною механізму спрощення процедури отримання надходжень.

Таблиця 2 – Завдання сучасної пенсійної реформи в Україні [8, 9, 11, 14, 15]

№ з/п	Заходи і стратегічні орієнтири	Примітки
1	Введення трірівневої системи пенсійного забезпечення, в основі якої:	Визначено пріоритет розвитку моделі накопичувального пенсійного забезпечення
*	зменшення долі солідарних виплат	
*	збільшення долі накопичувального фонду	
*	розвиток систем недержавних структур пенсійного забезпечення НПФ	
*	організація корпоративної програми пенсійного забезпечення	
2	Пенсійна система має стати основним джерелом довгострокових фінансових ресурсів (інвестиційних)	Має економічно обґрунтовані аргументи
3	Подовження працездатного віку для чоловіків і жінок	
4	Зменшення % безробітних (підвищення рівня зайнятості)	Входить в базові завдання економічної реформи
5	Детинізація заробітної праці (повна сплата пенсійних внесків)	
6	Скасування (значне зменшення) пільг	
7	Зменшення розриву між максимальним і мінімальним розміром пенсії	На принципах соціальної справедливості
8	Зміна міграційної політики	Потребує розробки інституційних норм і цільових програм
9	Ратифікація пенсійних міжнародних конвенцій	
10	Забезпечення державної безпеки інвестування з пенсійних фондів	
11	Державний контроль діяльності недержавних пенсійних фондів	
12	Наближення до міжнародних стандартів	
13	Припинення дії дотаційного механізму з Держбюджету	
14	Доведення долі пенсії до 70% від середньої зарплати	Прогностичні орієнтири
15	Формування структури пенсійних виплат	
	I рівень – 20–25%	
	II рівень – 30–40%	
	III рівень – 50–55%	

Інше завдання – прогнозування перспектив і структурних пропозицій. В 2011 р. витратна частина бюджету Пенсійного фонду (ПФ) складала понад 209 млрд. грн., з яких за рахунок власних коштів – 172,48 млрд. грн., з держбюджету – 36,019 млрд. грн. На 2012 р. заплановано зменшення долі підтримки ПФ з Держбюджету [8, 12]. Форму-

ється і процес поетапного підвищення пенсійного віку [15]. За орієнтири можна прийняти зарубіжні норми (табл.3).

Таблиця 3 – Пенсійний вік в країнах Європи і США

Україна	60 (55)	Примітки
Великобританія	68	Підвищення з 2007 р.
Іспанія	67	
Норвегія	67	
Франція	67	Підвищення 2010р.
Нідерланди	65	З 2020 р. (прийнята програма)
США	62-66	Розроблена поетапна програма підвищення до 69
Німеччина	67	Підвищення в 2010р.
Швеція	61	Право на пенсію (долю)
	67	Повноцінна пенсія
Польща	60 (65)	
Болгарія	63 (60)	
Естонія	65	
Казахстан	65	
Канада	65	
Латвія	65	

Зміна пенсійного віку в реформаційному процесі доповнюється увагою до механізму введення паралельно з солідарною моделлю накопичувальної моделі в двох її варіантах – обов'язковому (страховому) і добровільному. Якраз на цьому шляху вирішується доля інвестиційної політики: недержавні пенсійні фонди (НПФ) здатні фінансово підтримати стратегічні довгострокові проекти, як це вже давно практикується в розвинених країнах [9, 11]. З їх становленням принципово міняється сучасна модель централізації коштів: кошти НПФ розмістяться в регіонах, і це допоможе останнім самостійно формувати свою інноваційну програму розвитку.

В регіональному аспекті пенсійна система має свої особливості, які значно менше досліджені, ніж на загальнодержавному рівні. Саме в регіонах має йти робота по визначенню резервів фінансового забезпечення пенсійної системи, диверсифікації інвестиційних коштів пенсійної системи у варіантах інноваційної програми, уточнення розрахунків щодо обсягу і руху пенсійних коштів і особливо в частині прогнозів соціально-економічних, демографічних, інноваційного розвитку, зайнятості робочої сили, фонду оплати праці та ін.

Пенсійна проблематика має свої нерозв'язані питання і в науковому плані. За висловом В. Литвина [8], «З історії організації пенсійної справи в нашій країні видно, що ця сфера відноситься до найскладніших вузлів організації суспільного життя». В науковому секторі для

розкриття пенсійної системи йдуть дослідження макроекономічних пропорцій пенсійних фондів, фінансової стійкості систем пенсійного забезпечення, участі пенсійних коштів в інвестиційних програмах, проблеми порушення прав пенсіонерів [10, 11]. Не позбавлена інтересу і проблема розкриття ряду важливіших категорій цієї проблематики, в тому числі таких як „пенсійний процес”, „пенсійне право”, „демографічний фактор” у пенсійному забезпеченні, „інститут пенсійної системи” та ін.

На рис.1 наведено блочно-модельну схему групування найбільш живих понять досліджуваної проблематики.

З наведеної схеми можна зробити висновок щодо еволюції понятійної моделі пенсійного забезпечення. На це вказують такі терміни як якість пенсійної системи, пенсійна реформа, пенсійні конфлікти. На ключові позиції у вирішенні пенсійних проблем виходять уже не просто характеристика окремих складових пенсійної системи, а наукові категорії: пенсійна система як соціально-економічний інститут, пенсійний менеджмент, пенсійний реформаційний процес.

В теоретичному плані щодо моделей пенсійних виплат можна визначити такі їх різновиди: солідарного забезпечення (державна ідеологія), корпоративна система (взаємна відповідальність роботодавця і працівника), накопичувальна (декілька варіантів) і персоналізована. Остання базується на принципах власної відповідальності кожного індивідуума за свою долю.

Пенсійне забезпечення населення, виконуючи важливу функцію державного управління у сфері соціальної політики, є водночас і вагомою складовою національної економіки країни, що впливає на множинну інших складових цілісної системи економічних відносин [14]. Достатньо звернути увагу на те, що пенсійний процес формує свою першооснову в демографічній ситуації, економічний початок бере в податковій системі, структурно входить в фінансову складову економіки, закріплюється пропорціями і нормативами в бюджетній сфері, логістично-потокowo розподіляється в регіональних просторових структурах і завершується в споживчому секторі економіки (витрати пенсіонерів на комунальні платежі, послуги, товари ринку). Тому усілякі спроби окремого оцінювання розміру пенсій, нормативів відрахувань в пенсійний фонд від зарплати, вартості „споживчої кошички” і багато інших показників і характеристик, зв'язаних з пенсійною проблематикою, можна вважати доцільними і дійсно корисними як в науковому плані, так і для практичного удосконалення роботи пенсійної системи.

Але з позицій економічної теорії розвитку країни та її регіонів, з позицій визначення потенціалу та механізмів оптимізації економічних

Рис.1 – Понятійно-категорійний апарат пенсійної системи як об'єкту наукового дослідження

відносин, розгляд локальних задач пенсійної системи та її проблем, є дещо обмежений. Ключові цифри грошової маси в Пенсійному фонді [8, 11] свідчать, що в фінансовому обороті „пенсійний блок” є дійсно вагомим у пропорційному відношенні до інших складових фінансової системи, крім того він приймає широку і багатофункціональну участь в економічному процесі: від забезпечення умов життя 20% населення країни, до інвестиційної підтримки програм інноваційного розвитку країни.

Умови життя в регіоні, весь комплекс економічних процесів, фінансовий сектор регіону також тісно зв'язані і активно формують економічну систему регіону. Найбільш суттєві особливості включення пенсійних коштів і всієї пенсійної системи в економіку регіону показано на рис.2. З наведеного рисунка слідує, що фінансова, банківська і податкова системи приймають безпосередню участь у процесі пенсійного забезпечення, а отримувачі пенсій в основній масі своїх витрат в своєму ж регіоні забезпечують оборот коштів.

Регіон, таким чином, своїм розвитком зобов'язаний не тільки виробничому потенціалу підприємств, а й економічному потенціалу регіональної пенсійної системи. З теорії економічного розвитку визначається закон деякої постійної динаміки змін, і в першу чергу бажаних змін на покращення добробуту і рівня життя населення. Але цей безперервний процес є нерівноважним, що і доводять кризові ситуації. Зменшити вплив негативів призвані механізми регулювання і балансування. В пенсійній системі вони тим більш необхідні, оскільки історія собі може дозволити всілякі катаклізми, а конкретна людина шукає захисту і рівноваги. З цих нескладних міркувань можна дійти висновку, що вже на регіональному рівні, навіть при високому рівні централізації управління ресурсами (а пенсійні кошти можна вважати ресурсами), мають бути резерви і для самостійного розвитку, і для стабілізаційних заходів в складних нерівноважних ситуаціях.

Сказане відноситься й до проведення пенсійної реформи. Пенсійна реформа як важлива соціальна складова державної політики в своїй законодавчій частині має необхідний рівень централізації, що зовсім не означає пасивну роль регіонів. На нашу думку, на регіональному рівні є свої важливі задачі, що й пропонується до розгляду на рис.3.

На наведеній моделі в центрі уваги знаходиться пенсійний процес, що здійснюється відповідно до розробленої стратегії та використання механізму реформ. Головні блоки моделі: знанієвий, ресурсний і організаційний. Ці блоки вже в графічному зображенні мають різні конфігурації, щоб акцентувати увагу на їх суттєвій відмінності. Але забезпечують вони пенсійний реформаційний процес тільки разом:

неповноцінність будь-якого з них гальмує весь хід реформ. Знанієвий блок охоплює всі елементи регіонального потенціалу і його пенсійної системи. Ресурсний – в центрі уваги має трудові ресурси, економічні показники результатів праці, фінансові ресурси і резерви. Організаційний – найбільш зв'язаний з управлінською системою регіону, з контролем і заходами забезпечення реформ.

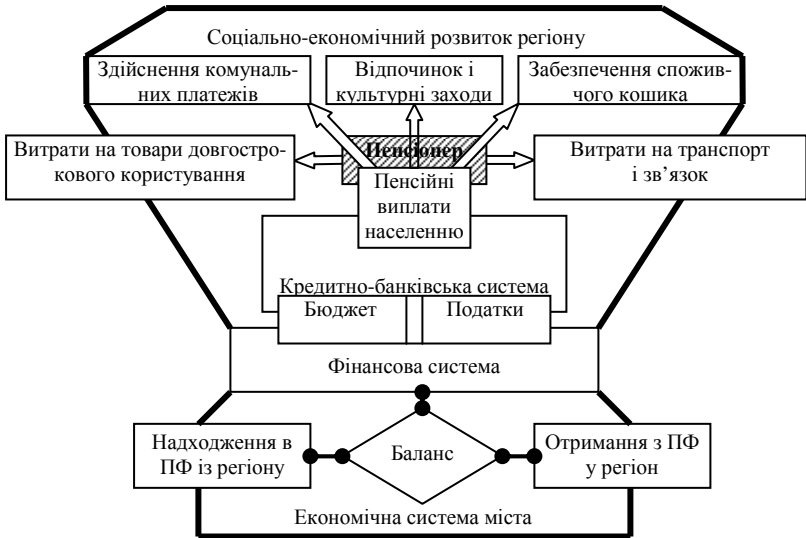

Рис.2 – Роль пенсійних коштів в економічній системі міста

З логікою цієї структурної моделі необхідно тепер зв'язати реальні задачі підтримки реформ на регіональному рівні. Пропонуємо до розгляду (в дискусійному порядку) таку систему задач.

Перший блок – оціночно-аналітичні задачі: пенсійного потенціалу регіону, демографічної ситуації, міграційної мобільності, фонду і ресурсу оплати праці, структури пенсійного контингенту та інші. Якісна оцінка дає надійну інформацію для прогнозів і розрахунків, в тому числі і щодо темпів і наслідків проведення реформи.

Другий блок – задачі проектування і реалізації тривірневої системи пенсійного забезпечення з пріоритетом уваги до накопичувальних фондів. Складний і протяжний в часі процес у цьому напрямку компенсує затрати на нього тим, що має дійсно стратегічне значення. Це якісно нова модель пенсійної системи і пенсійної економіки. В інноваційній політиці регіону пенсійні кошти, через накопичувальні пенсійні фонди, мають приносити прибуток: пенсійні кошти із сфери споживан-

ня переливатимуться у сферу комерційної прибуткової діяльності.

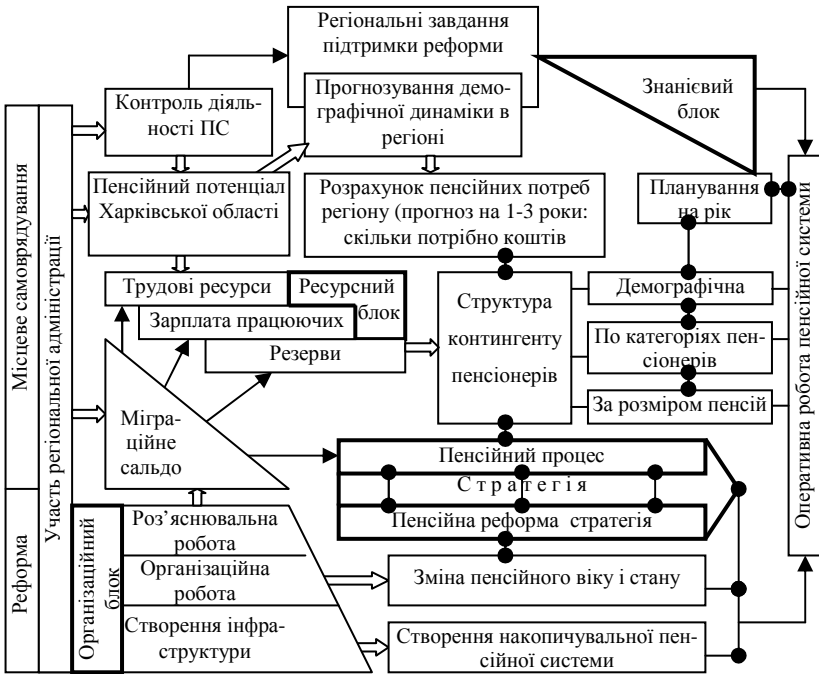

Рис.3 – Концептуальна модель участі регіону в підтримці пенсійної реформи

Третій блок – підвищення інформаційної культури і культури пенсійного сервісу. Спрощення процедур, прозорість інформації, зменшення рівня конфліктності і соціальної напруги, економія часу та багато іншого. На жаль ця сторона проблеми «не прописана» в стратегії і в програмі реформ, але вона від того не стає малозначимою. При реальних успіхах в головних напрямках (а на це треба надіятись), пропонуємий блок завдань збільшить і свою актуальність і свою вагу в суспільстві.

Четвертий блок – організаційно-управлінський. Він частково з'єднаний з усіма іншими, а частково має і свої пріоритети. В пріоритетній частині – реорганізація регіональної структури управління пенсійним забезпеченням, де мають бути зменшені рутинні операції і збільшені функції аналітики, прогнозу, інвестиційного менеджменту. Не безнадійна і думка про те, що з саморозвитком регіонів в цілому, пенсійні структури регіонів будуть залучені до виявлення резервів місце-

вого значення для підтримки своєї пенсійної системи. Це дещо розходиться з консервативною ідеологією тяжіння до центристської моделі, але час інновацій підтримує підприємницьку активність в усіх сферах діяльності і організації соціуму, а відтак і в пенсійних моделях і процесах всі «готові рецепти» сьогодення не є догмами, тим більш, що для наукового розгляду заборонених зон і тем практично не існує.

Завдання організованого і прискореного проведення реформи пенсійної системи в своїх основних напрямках і заходах вже запрограмовані і знаходяться в стадії виконання. Але це не означає, що всі питання вирішені, тому в цій сфері науковий пошук є актуальним і має практичне значення.

Розроблені в нашому дослідженні положення і структурні моделі стосуються регіонального рівня пенсійної реформи, де незважаючи на високий рівень централізації управління грошовими потоками, регіон має свої завдання впливу на реформаційний процес. Серед цих завдань роз'яснювальна робота, підготовка організаційних умов для створення недержавної системи накопичувальних фондів, удосконалення управління.

Як всяке нове, реалізація реформ вносить в соціум деяку напругу, тому в завдання місцевих органів необхідно включити і систему заходів запобігання конфліктних ситуацій і формування у громадськості толерантного відношення до соціально-економічних інновацій і сприйняття змін від їх результатів.

1. Самуельсон П.А. Основания экономического анализа: Пер. с англ. под ред. П.А. Ватника. – СПб.: Экономическая школа, 2002. – 604 с.

2. Гэлбрейт, Джон Кеннет. Экономические теории и цели общества. – М.: Прогресс, 1976. – 412с.

3. Иванова Н.И. Национальные инновационные системы. – М.: Наука, 2002. – 386 с.

4. Зурабов М.Ю. Комментарий к пенсионному законодательству Российской Федерации. – М.: Норма, 2007. – 944 с.

5. Роик В.Д. Модели социального страхования: ретроспективный и сопоставительный анализ // Человек и труд. – 2004. – №11. – С.29-33.

6. Дмитриев М.Э., Травин Д.Я. Пенсионная реформа в России: причины, содержание, перспективы / Под общ. ред. М.Э. Дмитриева, Д.Я. Травина. – СПб.: Норма, 1998. – 253 с.

7. Ланцев М.С. Экономические проблемы социального обеспечения в СССР. – М.: Прогресс, 1979. – 96 с.

8. Литвин В. Комплексна пенсійна реформа – перспективна країна // Голос України від 16 лютого 2011 р.

9. Неліпович О.В. Посилення ролі накопичувальної складової як основний напрямок реформування пенсійної системи України // Вісник Хмельницьк. нац. ун-ту. Розділ: Економічні науки. – Хмельницький, 2011. – С.65-68.

10. Свенчіцькі М., Ткаченко Л., Чапко І. Демографічні та фінансові передумови пенсійної реформи в Україні: прогноз до 2050 р. – К.: Аналітико-дорадчий центр «Блакитні стрічки», 2010. – 72 с.

11. Мошак М.В., Лимар О.Ф. Сучасний аналіз розвитку пенсійної системи України. – Вінниця: Вінницький КНГЕУ, 2009. – 318 с.
12. Бетина Н. Дорогая пенсия // Зеркало недели. – №34 от 23.09.2011 г.
13. Федоренко А. Семь мифов пенсионной реформы [Электронный ресурс]. – Режим доступа: www.news.finance.ua.
14. Шаповал М. Нинішня реформа виправдана: Думка експерта. Інтерв'ю з В.Кокіно // Урядовий кур'єр. – №161 від 03.09.2011. – С.8.
15. Лібанова Е.М. Пенсійний вік має бути однаковим // Урядовий кур'єр. – № 46 від 15.03.2011. – С.9.

Отримано 21.03.2012

УДК 378.018.4

Н.А.ГЛУХОВА

Севастопольский национальный технический университет

МОДЕЛЬ УПРАВЛЕНИЯ РАЗВИТИЕМ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ ИННОВАЦИЙ

Рассматривается проблема управления развитием образовательных инноваций в высшем профессиональном образовании. Управление инновационной деятельностью в ходе подготовки студентов вуза представлено как комплексный процесс, описана модель управления инновационной деятельностью в вузе.

Розглядається проблема управління розвитком освітніх інновацій у вищій професійній освіті. Управління інноваційною діяльністю в ході підготовки студентів вузу представлено як комплексний процес, описана модель управління інноваційною діяльністю у вузі.

The paper considers the problem of managing the development of educational innovation in higher professional education. Managing innovation in the preparation of high school students is presented as a complex process, described a model of innovative activity at the university.

Ключевые слова: управление развитием образовательных инноваций, социальные заказчики, инновации, инноватика, инновационная деятельность.

В качестве одной из центральных задач развития нашей страны ставится задача перехода к инновационному обществу и инновационной экономике, где инновационное образование должно занимать центральное место. Вместе с тем, задачи кардинальных инновационных изменений в экономике страны и системе образования лишь только начинают решаться. В структуре национальной инновационной системы вузы, как научно-образовательные центры, концентрируют вокруг себя инновационные инфраструктуры различных уровней, профилей и направлений. Вместе с тем основной задачей высшей школы в сфере инноваций является подготовка специалистов, способных обеспечить инновационное развитие отраслей экономики, науки, а также предоставление качественных образовательных услуг гражданам. Подготовка